ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420211721
Lietas arhīva Nr. AA43-0799-22/6
ECLI:LV:ADAT:2022:1130.A420211721.10.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2022.gada 30.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Inga Juhņeviča-Knoka,
tiesneses Sandra Gintere un Sanita Kanenberga

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu /pers. A/ pieteikumā par Rīgas domes 2021.gada 7.jūlija lēmuma Nr.718 atzīšanu par prettiesisku, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 9.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes (turpmāk – dome) 2012.gada 20.marta lēmumu Nr.4413 pieteicējs /pers. A/ ar 2012.gada 22.martu iecelts Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amatā.

Ar domes priekšsēdētāja 2020.gada 23.aprīļa rīkojumu Nr.RD-20-152-p (ar grozījumiem, kas veikti ar 2020.gada 21.jūlija rīkojumu Nr.RD-20-297-p) pieteicējs atstādināts no darba ar 2020.gada 23.aprīli uz laiku līdz stāsies spēkā galīgais tiesas nolēmums civillietā Nr.C29326220, kurā tiek izskatīta Rīgas pilsētas pašvaldības prasība pret pieteicēju par darba līguma izbeigšanu, par atstādināšanas laiku neizmaksājot darba samaksu (turpmāk – 2020.gada 23.aprīļa rīkojums).

Ar domes 2020.gada 30.aprīļa lēmumu Nr.251 (turpmāk – lēmums Nr.251) dome nolēma atbrīvot pieteicēju no Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amata, iestājoties vienam no šādiem nosacījumiem:

1) ja pieteicējs ir arodbiedrības ,,LABA" biedrs ilgāk nekā sešus mēnešus un arodbiedrība ,,LABA" piekrīt pieteicēja darba līguma uzteikumam, – nekavējoties pēc arodbiedrības piekrišanas saņemšanas;

2) ja pieteicējs ir arodbiedrības ,,LABA" biedrs ilgāk nekā sešus mēnešus, arodbiedrība nepiekrīt pieteicēja darba līguma uzteikumam un Rīgas pilsētas pašvaldība ceļ prasību tiesā pret pieteicēju par darba līguma izbeigšanu, – ar tāda tiesas sprieduma spēkā stāšanās brīdi, ar kuru tiesa ir nospriedusi izbeigt Rīgas pilsētas pašvaldības un pieteicēja starpā noslēgto darba līgumu;

3) ja pieteicējs nav arodbiedrības ,,LABA" biedrs ilgāk nekā sešus mēnešus, – nekavējoties ar šī lēmuma pieņemšanas brīdi.

[2] Pieteicējs 2021.gada 17.jūnijā vērsās domē ar lūgumu izsniegt atļauju savienot Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amatu ar konsultanta un projektu vadītāja amatu SIA ,,ALPS ainavu darbnīca".

Dome ar 2021.gada 7.jūlija lēmumu Nr.718 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atteica pieteicējam izsniegt atļauju.

Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka minētā lēmuma sagatavošanas brīdī nav stājies spēkā galīgais tiesas nolēmums civillietā Nr.C29326220, kurā tiek izskatīta Rīgas pilsētas pašvaldības prasība pret pieteicēju par darba līguma izbeigšanu, par atstādināšanas laiku neizmaksājot darba samaksu, kā arī nav iestājies neviens no lēmumā Nr.251 minētajiem nosacījumiem, kas nozīmē, ka pieteicējs ieņem Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amatu.

Tā kā konsultanta un projektu vadītāja amats SIA ,,ALPS ainavu darbnīca" neatbilst nevienam no likuma ,,Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 6.panta ceturtajā daļā un 7.panta ceturtajā daļā minētajiem amatiem, pieteicējs nav tiesīgs savienot valsts amatpersonas amatu – Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amatu – ar konsultanta un projektu vadītāja amatu SIA ,,ALPS ainavu darbnīca".

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicējs iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam izsniegtu atļauju savienot Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amatu ar konsultanta un projektu vadītāja amatu SIA „ALPS ainavu darbnīca". Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Pieteicējs vērsās domē ar līgumu sniegt atļauju apvienot amatus, jo viņš ir atstādināts no amata bez darba algas izmaksāšanas vairāk kā 16 mēnešus un viņam šo laiku ir ierobežotas iespējas saņemt atalgojumu atbilstoši kvalifikācijai.

Pieteicējam ir ierobežotas iespējas ieņemt kādu citu amatu vai apvienot amatus, izņemot likuma ,,Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" paredzētos izņēmuma gadījumus.

[3.2] Izdodot 2020.gada 21.jūlija rīkojumu Nr.RD-20-297-p par atstādināšanu, kura pamatā ir Senāta spriedums lietā Nr.SKC-103/2013 (C39065310), tiek ignorēts, ka pieteicējs ir valsts amatpersona ar būtiskiem ierobežojumiem ieņemt citus amatus.

Pieteicējs ir valsts amatpersona, bet nav civildienesta ierēdnis, un strīdus, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, regulē Darba likums. Domei saskaņā ar Darba likumu bija tiesības atstādināt pieteicēju uz laiku, kas nepārsniedz trīs mēnešus. Ja dome piemēro nevis Darba likuma normu, bet gan Senāta spriedumu, vai nu ir jārosina likuma grozījumi, vai arī Senātam bija jāvēršas ar pieteikumu Satversmes tiesā, lūdzot atzīt Darba likuma 58.panta piekto daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 108.panta otrajam teikumam.

[3.3] Dome ļaunprātīgi izmanto esošo situāciju, jo pieteicējam ir liegtas Satversmes 106. un 107.pantā noteiktās tiesības atbilstoši savai kvalifikācijai veikt darbu un saņemt par to samaksu, jo pieteicējam nav tiesības brīvi izvēlēties darba vietu, kā arī pieteicējs nevar veikt darbu un saņemt par to samaksu citur, piemēram, pie privāto tiesību subjekta.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 9.marta spriedumu noraidīts pieteicēja pieteikums par pārsūdzētā lēmuma atzīšanu par prettiesisku, pamatojoties uz turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Sākotnēji tiesa precizēja pieteikuma priekšmetu. Administratīvā lieta ir ierosināta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam izsniegtu atļauju savienot Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amatu ar konsultanta un projektu vadītāja amatu SIA ,,ALPS ainavu darbnīca". Lietas dalībnieki snieguši informāciju, ka pieteicējs ir atbrīvots no Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amata ar domes 2021.gada 27.oktobra lēmumu, pamatojoties uz reorganizāciju un amata likvidēšanu. Ņemot vērā šos apstākļus, izskatāmajā lietā tiesa nevar lemt par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, jo atļauja savienot amatus vairs nav nepieciešama.

Tiesa šādos apstākļos var izvērtēt tikai pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, ko pieteicēja pārstāvis ir pamatojis atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.panta otrajai daļai, proti, tiesiskuma izvērtējums nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai. Līdz ar to tiesa grozīja pieteikuma priekšmetu no labvēlīga administratīvā akta izdošanas uz pārsūdzētā lēmuma tiesiskuma pārbaudi.

[4.2] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs ar 2020.gada 23.aprīļa rīkojumu atstādināts no Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amata uz laiku, kas nepārsniedz trīs mēnešus, par atstādināšanas laiku neizmaksājot darba samaksu. Ar 2020.gada 21.jūlija rīkojumu Nr.RD-20-297-p grozīts 2020.gada 23.aprīļa rīkojums un pieteicējs atstādināts uz laiku līdz stāsies spēkā galīgais tiesas nolēmums civillietā Nr.C29326220, kurā tiek izskatīta Rīgas pilsētas pašvaldības prasība pret pieteicēju par darba līguma izbeigšanu, par atstādināšanas laiku neizmaksājot darba samaksu.

No Tiesu informācijas sistēmas izriet, ka ar Rīgas Latgales priekšpilsētas tiesas 2021.gada 6.septembra spriedumu civillietā Nr.C29326220 domes prasība par darba līguma izbeigšanu (saistībā ar 2020.gada 30.aprīļa uzteikumu) ir noraidīta, un pieteicējs nav atbrīvots no amata. Spriedums nav stājies spēkā, lieta tiek izskatīta Rīgas apgabaltiesā.

Lietā nav strīda par to, ka galīgais tiesas nolēmums civillietā Nr.C29326220 nebija stājies spēkā ne pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī, ne arī šobrīd. Tas nozīmē, ka pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī pieteicējs formāli ieņēma Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amatu, taču bija atstādināts no amata pienākumu veikšanas.

[4.3] Saskaņā ar likuma ,,Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4.panta pirmās daļas 16.punktu publiskas personas iestādes vadītājs ir valsts amatpersona.

Likuma ,,Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 6.panta pirmajā daļā noteikts, ka valsts amatpersonai ir atļauts savienot valsts amatpersonas amatu ar citu amatu, uzņēmuma līguma vai pilnvarojuma izpildi, vai saimniecisko darbību individuālā komersanta statusā, vai reģistrējoties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējam saskaņā ar likumu ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", ja šajā likumā vai citā normatīvajā aktā nav paredzēti valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumi.

Likuma ,,Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 7.panta ceturtajā daļā paredzēts, ka publiskas personas iestādes vadītājs papildus šī likuma 6.panta ceturtajā daļā noteiktajam var savienot valsts amatpersonas amatu tikai ar:

1) amatu arodbiedrībā, biedrībā vai nodibinājumā, politiskajā partijā, politisko partiju apvienībā vai reliģiskajā organizācijā, ja šī panta septītajā daļā nav noteikts citādi;

2) šādiem amatiem, ja tas nerada interešu konfliktu un ir saņemta tās valsts amatpersonas vai koleģiālās institūcijas, kura attiecīgo personu iecēlusi, ievēlējusi vai apstiprinājusi amatā, rakstveida atļauja:

a) amatu kapitālsabiedrībā, kurā publiska persona vai publiskas personas kapitālsabiedrība ir dalībnieks, ja tas saistīts ar publiskas personas interešu pārstāvēšanu šajā kapitālsabiedrībā,

b) citu amatu publiskas personas institūcijā,

c) eksperta (konsultanta) darbu, kura izpildes vieta ir citas valsts administrācija, starptautiskā organizācija vai tās pārstāvniecība (misija).

Likuma ,,Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 6.panta ceturtajā daļā noteikts, ka valsts amatpersonai, kurai šī likuma 7.pantā noteikti speciālie amatu savienošanas ierobežojumi, ir atļauts savienot valsts amatpersonas amatu ar:

1) amatu, kuru tā ieņem saskaņā ar likumu, Saeimas apstiprinātajiem starptautiskajiem līgumiem, Ministru kabineta noteikumiem un rīkojumiem, ja tas neapdraud normatīvajos aktos šai valsts amatpersonai vai institūcijai, kurā tā nodarbināta, noteikto patstāvību;

2) pedagoga, zinātnieka, ārsta, veterinārārsta, profesionāla sportista vai radošo darbu, arī veicot šo darbu kā saimnieciskās darbības veicējam saskaņā ar likumu ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli";

3) saimniecisko darbību individuālā komersanta statusā vai kā saimnieciskās darbības veicējam saskaņā ar likumu ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", ja šīs darbības ietvaros tiek gūti ienākumi tikai no lauksaimnieciskās ražošanas, mežizstrādes, zvejniecības, lauku tūrisma, prakses ārsta profesionālās darbības vai prakses veterinārārsta profesionālās darbības;

4) saimniecisko darbību, kura tiek veikta, pārvaldot šai valsts amatpersonai piederošo nekustamo īpašumu kā saimnieciskās darbības veicējam saskaņā ar likumu ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli";

5) tāda pilnvarojuma izpildi, uz kura pamata šī amatpersona rīkojas sava radinieka vārdā, ja tas nerada interešu konfliktu;

6) amatu Valsts prezidenta izveidotā komisijā, padomē vai Ordeņu kapitulā, ja tas nerada interešu konfliktu;

7) dienestu Zemessardzē, ja likumā nav noteikts citādi.

[4.4] Tiesa secināja, ka likumā ir noteikts precīzs amatu loks, ar kuriem ir savienojams publiskas personas iestādes vadītāja amats.

Atbilstoši Lursoft datu bāzē publicētajai informācijai SIA ,,ALPS ainavu darbnīca" (reģistrācijas Nr.40003771232) ir kapitālsabiedrība, kurā visas kapitāla daļas pieder divām fiziskajām personām. Līdz ar to dome pamatoti secinājusi, ka konsultanta un projektu vadītāja amats privātpersonām piederošajā uzņēmumā neatbilst nevienam no likuma ,,Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 6.panta ceturtajā daļā un 7.panta ceturtajā daļā minētajiem amatiem, attiecīgi pieteicējs nav tiesīgs savienot Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amatu ar konsultanta un projektu vadītāja amatu SIA ,,ALPS ainavu darbnīca".

[4.5] Likuma ,,Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" izpildi saskaņā ar likuma 5.panta pirmo daļu kontrolē Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs. Dome lūdza birojam skaidrojumu par minētā likuma piemērošanu attiecībā uz valsts amatpersonām, kuras ilgstoši atstādinātas no amata pildīšanas. Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs 2021.gada 16.jūlija vēstulē Nr.3916 norādīja, ka, atstādinot valsts amatpersonu no ieņemamā amata, tā netiek atbrīvota no šī amata, bet tai uz laiku tiek liegtas tiesības pildīt attiecīgā valsts amatpersonas amata pienākumus, saglabājot valsts amatpersonas statusu. Attiecībā uz pieteicēju kā no darba atstādināto valsts amatpersonu nav tiesiska pamata sašaurināt likuma 6.panta pirmajā daļā, 7.panta ceturtajā daļā noteiktos valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumus. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums ir atbilstošs tiesiskajam regulējumam, jo dome nav tiesīga atļaut savienot valsts amatpersonas amatu ar tādu amatu, kuru likums aizliedz.

[4.6] Izskatāmajā gadījumā ir izveidojusies situācija, ka pieteicējs ir bijis atstādināts no amata ilgāk kā 20 mēnešus, nesaņemot algu un nevarot nopelnīt iztiku ne savā amatā, ne kļūstot par darbinieku privātajā sfērā. Pieteicējs norāda, ka viņam ir liegtas Satversmes 106. un 107.pantā noteiktās tiesības atbilstoši savai kvalifikācijai izvēlēties darba vietu, veikt darbu un saņemt par to samaksu. Šobrīd pieteicējs ilgstoši neveikto sociālo iemaksu dēļ nevar saņemt bezdarbnieka pabalstu, kas ir Satversmes 109.panta pārkāpums.

Pieteicējs norāda, ka ne visas amatpersonas ir radošā vai pedagoģiskā darba veicēji, vai lauksaimnieki, un viņam nav tādas spējas vai kvalifikācija, lai ieņemtu amatus, ko likums ļauj savienot ar amatpersonas statusu.

Tiesa piekrita pieteicējam, ka likumā paredzēto izņēmuma gadījumu skaits ir izsmeļošs un ierobežots, jo primāri ir noteikts vienlaicīgai savienošanai ar valsts amatpersonas amatu.

Tiesa konstatēja, ka, lai nerastos situācija, ka persona atstādināšanas gadījumā tiek ilgstoši atstāta bez iztikas līdzekļiem, Darba likuma 58.panta piektā daļa paredz, ka ir aizliegts atstādināt darbinieku ilgāk par trim mēnešiem, izņemot šā panta otrajā daļā noteiktos gadījumus. Savukārt šā panta otrā daļa noteic pienākumu atstādināt darbinieku no darba, ja normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos to pieprasa attiecīgi pilnvarota valsts institūcija, taču uz pieteicēju šis izņēmums neattiecas.

Tādējādi tiesa secināja, ka likumdevējs ir gādājis par to, lai darbinieku atstādināšanas periods būtu ierobežots un netiktu nesamērīgi pasliktinātas darbinieku sociālās garantijas.

Pieteicējs norāda, ka dome, pieņemot 2020.gada 21.jūlija rīkojumu, nav ievērojusi Darba likuma 58.panta piektajā daļā noteikto termiņu, pamatojoties uz Senāta spriedumu lietā Nr.SKC-103/2013 (C39065310), tādējādi ignorējot faktu, ka pieteicējs ir valsts amatpersona ar būtiskiem ierobežojumiem ieņemt citus amatus.

No Tiesu informācijas sistēmas un lietas dalībnieku skaidrojumiem redzams, ka šā sprieduma 7.punktā minētie rīkojumi par pieteicēja atstādināšanu ir pārsūdzēti un šobrīd atrodas izskatīšanā Rīgas apgabaltiesā. Tas nozīmē, ka tiesa pēc būtības vērtēs domes 2020.gada 23.aprīļa rīkojumu (ar 2020.gada 21.jūlija grozījumiem), ar kuru pieteicējs atstādināts no amata uz neprognozējamu laiku, proti, līdz stāsies spēkā galīgais tiesas nolēmums civillietā Nr.C29326220. Šajā tiesvedībā būtu izskatāma arī pieteicēja pretenzija par to, ka viņam uz atstādināšanas laiku no būvvaldes vadītāja amata nav piedāvāts amats citā domes struktūrvienībā.

[4.7] Pieteicējs izteicis tiesai lūgumu vērsties Satversmes tiesā ar pieteikumu, lūdzot vērtēt, vai Darba likuma 58.panta piektās daļas grozījumi, kas ir veikti ar Senāta spriedumu civillietā Nr.SKC-103/2013 (C39065310), atbilst Satversmes 106.panta pirmajam teikumam un 107.pantam, kā arī vai likuma ,,Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 6.panta ceturtajā daļā un 7.panta ceturtajā daļā noteiktie amati ir samērīgi ar ierobežojumiem amatpersonai apvienot

amatu ar šajā likumā neatrunātām iespējām ieņemt amatu gadījumā, kad amatpersona ir atstādināta no amata ilgāk par Darba likuma 58.panta piektajā daļā noteikto termiņu, atbilstību Satversmes 106.panta pirmajam teikumam un 107.pantam.

[4.7.1] Pieteicējs uzskata, ka Senāts paplašinātā sastāvā civillietas Nr.SKC-103/2013 (C39065310) ietvaros ir grozījis Darba likuma 58.panta piekto daļu, civillietā izšķirot divu privāto tiesību subjektu intereses. Savukārt dome atstādināšanas rīkojumā, pamatojusies uz minēto tiesu praksi, kas balstīta uz privāto tiesību subjektu attiecībām, kurus neierobežo likums ,,Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā", jo civillietā atstādinātais darbinieks var ieņemt citu amatu pie cita darba devēja līdz stājas spēkā spriedums.

Tiesa norādīja, ka Darba likuma 58.panta piektā daļa paredz samērīgu atstādināšanas termiņa ierobežojumu. Izskatot konkrētus gadījumus, tiesa piemēro šīs normas atbilstoši katras lietas individuālajiem apstākļiem, taču nevar piekrist pieteicēja pārstāvim, ka Senāts šo normu ir grozījis. Jautājumu par to, vai dome tiesiski un atbilstoši ir piemērojusi Darba likuma normas, atstādinot pieteicēju no amata, vērtēs vispārējās jurisdikcijas tiesa savā tiesvedībā.

[4.7.2] Pieteicējs lūdz apstrīdēt Satversmes tiesā likuma ,,Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 6.panta ceturtajā daļā un 7.panta ceturtajā daļā noteikto amatu (izņēmumu) samērību ar ierobežojumiem amatpersonai apvienot amatu pieteicēja situācijā, taču nav norādījis pietiekamu juridisko pamatojumu, kā tieši šīs normas pārkāpj Satversmē garantētās tiesības. Tiesa nekonstatēja šo normu neatbilstību Satversmē garantētajām tiesībām un uzskatīja, ka pieteicēja norādītās iespējamās tiesību normu kolīzijas ir risināmas ar tiesību normu atbilstošu piemērošanu. Minēto tiesību normu mērķis ir noteikt ierobežojumus vienlaicīgai amata pienākumu savienošanai gadījumos, kad personas faktiski ikdienā pilda savus amata pienākumus, līdz ar to izņēmumu paplašināšana nav pamatota. Savukārt gadījumos, kad amatpersona ir atstādināta no amata, Darba likums nosaka atstādināšanas termiņa ierobežojumus, lai novērstu situāciju, kad amatpersonai ilgstoši ierobežotas iespējas nopelnīt iztiku ar savu darbu.

[4.7.3] Tiesa, atsaucoties uz Administratīvā procesa likuma 104.panta otrajā daļā noteikto, norādīja, ka pieteicējs var vērst tiesas uzmanību uz iespējamo tiesību normu neatbilstību augstākai tiesību normai, tomēr vēršanās ar pieteikumu Satversmes tiesā ir tiesas tiesības, nevis pienākums. Konkrētajā gadījumā tiesa nekonstatēja tādus apstākļus, kas varētu būt par pamatu tiesai vērsties ar pieteikumu Satversmes tiesā.

[4.8] Tā kā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī pieteicējs ieņēma Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amatu, domei bija pienākums atteikt viņam atļaujas izniegšanu minētā valsts amatpersonas amata savienošanai ar konsultanta un projektu vadītāja amatu SIA ,,ALPS ainavu darbnīca", jo atbilstoši likuma ,,Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 6.panta ceturtajai daļai un 7.panta ceturtajai daļai minēto amatu savienošana ir aizliegta. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums ir tiesisks, un pieteikums ir noraidāms.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 9.marta spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[5.1] Tiesai nav saistošs Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2021.gada 26.jūlija vēstulē sniegtais viedoklis, jo likuma normu var skaidrot tikai un vienīgi likumdevējs. Tāpat pirmās instances tiesas sprieduma 10.punktā ir norādīts, ka Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs veic tikai kontroli, nevis tam ir tiesības veikt normas interpretāciju. Līdz ar to Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja vēstule nevis pamato domes rīcību, bet gan sniedz tā subjektīvo viedokli par normu piemērošanu, norādot pēc kā iestādei būtu jāvadās.

[5.2] Tiesa pamatoti konstatēja, ka pieteicējs ir ilgstoši atstādināts no darba pienākumu veikšanas bez darba algas samaksas, kaut gan Darba likums un judikatūra aizliedz piemērot atstādināšanu ilgāk par trīs mēnešiem, kā arī ir aizliegts secīgi veikt atstādināšanu. Dome ir maldinājusi tiesu, ka minētais apstāklis nekādā veidā neietekmē šīs lietas izskatīšanu. Tieši otrādi, šis apstāklis būtiski ierobežo pieteicēja cilvēktiesības, kas noteiktas Satversmes 109.pantā, proti, ka ikvienam ir tiesības uz sociālo nodrošinājumu bezdarba gadījumos.

[5.3] Dome atzina, ka pieteicējam nav piedāvāts ieņemt citu amatu uz atstādināšanas laiku. Tas neatbilst labas pārvaldības principam, un tā var tikt uzskatīta par domes apzinātu rīcību pret pieteicēju ar mērķi nodarīt pieteicējam kaitējumu, jo dome zināja, ka pieteicējam bija ļoti ierobežotas iespējas apvienot citus amatus ar ieņemamo amatu. Uz administratīvā akta izdošanas brīdi pieteicējs bija atstādināts vairāk par 16 mēnešiem, kuros pieteicējam bija liegtas iespējas saņemt ienākumus.

[5.4] Tiesai bija pienākums skatīt radušos situāciju kopumā ar visiem faktiskajiem apstākļiem, nevis tikai ar paša administratīvā akta izdošanu un tā pamatojumu.

Likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumā" 5.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesības uz bezdarbnieka pabalstu ir bezdarbniekam, kuram darba stāžs ir ne mazāks par vienu gadu, kā arī par viņu ir veiktas sociālās iemaksas ne mazāk kā 12 mēnešus 16 mēnešu periodā pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas. Atstādinot pieteicēju ilgāk par 20 mēnešiem, kā arī pēc iestādes reorganizācijas atstādināšanas laikā, atbrīvojot pieteicēju no ieņemamā amata, nav un nevar būt strīds par to, ka dome ir pārkāpusi pieteicēja tiesības uz Satversmes 109.pantā noteikto sociālo aizsardzību. Līdz ar to ir jāvērtē, kāpēc persona, kurai ir spēkā un pastāv darba tiesiskās attiecības, ir zaudējusi Satversmē garantētās tiesības.

Šajā lietā ir trīs apstākļi, kā rezultātā ar domes subjektīvu rīcību, kuru nevar atzīt par tiesisku, likumīgu un pamatotu, pieteicējs ir zaudējis Satversmē garantētās tiesības. Pirmkārt, domes trīs secīgi rīkojumi par atstādināšanu no ieņemamā amata uz laiku, kas pārsniedza 20 mēnešus, kuru darbība bija no 2020.gada 10.februāra līdz 2020.gada 23.aprīlim, no 2020.gada 23.aprīļa līdz 2020.gada 23.jūlijam un no 2020.gada 23.jūlija līdz stāsies spēkā nolēmums civillietā Nr.C29379220. Otrkārt, domes administratīvais akts par aizliegumu atstādināšanas laikā ieņemt citu amatu. Treškārt, domes rīkojums par atbrīvošanu no ieņemamā amata atstādināšanas laikā, nosakot, ka pēdējā darba diena pieteicējam ir 2021.gada

29.oktobris, nevis spēkā stājies spriedums civillietā Nr.C29379220.

[5.5] Darba likuma 58.panta pirmā daļa un šī panta komentāri norāda, ka darbiniekam atstādināšanas laikā ir aizliegums atrasties darba vietā un veikt darbu. Savukārt Darba likuma 58.panta piektā daļa nosaka, ka ir aizliegts atstādināt darbinieku ilgāk par trīs mēnešiem, izņemot Darba likumā otrajā daļā noteiktajos gadījumos. Nav strīds par to, ka pieteicējs ir atstādināts uz subjektīvu domes rīkojumu pamata, nevis uz valsts institūcijas pieņemta nolēmuma pamata. Līdz ar to ir pierādīts Darba likuma normu pārkāpums.

Ja pieteicējs būtu ierēdnis, būtu jāpiemēro Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likums, kura 21.pantā ir noteikts, ka ierēdnis uz atstādināšanas laiku saglabā mēnešalgu, kā arī ir noteikti lietas izskatīšanas termiņi. No minētā izriet, ka valsts amatpersonas, kurām ir valsts ierēdņu statuss, ir priviliģētākā stāvoklī, nekā valsts amatpersonas, uz kurām ir piemērojams Darba likuma normas, kā tas ir pieteicēja gadījumā.

Normatīvie akti nav paredzējuši gadījumu, kad darbinieks, uz kuru ir attiecināms valsts amatpersonas statuss, tiek atstādināts ilgāk par trīs mēnešiem bez darba algas samaksas. Izvērtējot citus normatīvos aktus, kas attiecināmi uz valsts amatpersonām, ir konstatējams, ka tie neparedz situāciju, ka valsts amatpersonai netiek izmaksāts atalgojums.

Tiesai bija jāpiemēro analoģija ar Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma normām, kurās noteikts, ka darbinieks uz atstādināšanas laiku turpina saņemt algu. Šāds regulējums motivē darba devēju pēc iespējas ātrāk atrisināt radušos situāciju, kā arī pieņemt atbilstošu nolēmumu.

Ja pieteicējam uz atstādināšanas laiku netiek piedāvāts cits amats, obligāti ir jāvērtē iespējamās sekas, kādas var radīt domes rīkojumi par atstādināšanu no ieņemamā amata bez darba algas samaksas. Domes patiesais mērķis bija izbeigt darba tiesiskās attiecības ar pieteicēju. Līdz ar to ir jāvērtē, kāds ir atstādināšanas mērķis. Gan no civillietas Nr.C29379220, gan no rīkojuma par darba tiesisko attiecību izbeigšanu var secināt, ka domes mērķis bija izbeigt darba tiesiskās attiecības ar pieteicēju tādā veidā, lai pieteicējs ciestu pēc iespējas lielākus zaudējumus.

Labas pārvaldības princips vislabāk ir novērojams tiesnešu atstādināšanā, kur uz atstādināšanas laiku tiek piedāvāts ieņemt citu amatu. Ja tiesnesis atsakās, viņš pats uzņemas ciest sekas. Nav strīda par to, ka dome nav piedāvājusi ieņemt citu amatu. Līdz ar to dome nav veikusi tādas darbības, kuras būtu vērstas uz to, lai vismazāk ciestu pieteicēja cilvēktiesības.

[5.6] Civillikuma 1776.pants nosaka, ka cietušajam zaudējumu novēršanai ir jāveic tādi pasākumi, kas attiecīgos apstākļos ir saprātīgi. Nav strīda par to, ka pieteicējam nebija iespējas izvairīties no zaudējumiem, bet viņam bija iespēja samazināt šos zaudējumus, ja viņam tiktu dota iespēja apvienot ieņemamos amatus. Likumdevējs, pieņemot likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumā" un Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma normas, ir iekļāvis iespējamos scenārijus un normu samērīgumu attiecībā uz tiesību subjektu. Šajā lietā ir konstatējams, ka likumdevējs nav paredzējis situāciju, kad netiek ievērotas Darba likuma normas.

[5.7] Tiesai jāvērtē, vai likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā", likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumā" un Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma normas skar pieteicēja cilvēktiesības, kas ir nostiprinātas Satvermes 106., 107. un 109.pantā.

Atstādināšanas laikā uz pieteicēju nav attiecināms valsts amatpersonas statuss, jo citādi reti kurai personai ir iespējas turpināt cilvēka cienījamu dzīvi vairāk kā 20 mēnešus un nesaņemt ienākumus. Ja pieteicējam būtu kredītsaistības, viņš būtu zaudējis visus īpašumus, kuri būtu iegādāti ar kredītiestādes piešķirto līdzekļu starpniecību.

[5.8] Lai pieteicējs vērstos Satversmes tiesā, viņam ir pienākums iziet visas tiesu instances. Savukārt tiesai ir jāpāradresē pieteikums Satversmes tiesai, jo nav strīda par to, ka pieteicēja pieteikums satur tādu prasījumu, kura fakti un apstākļi nav paredzēti nevienā normatīvā aktā. Nevar būt strīds par to, ka ir skartas pieteicēja cilvēktiesības un Satversmē garantētās tiesības, kā arī šos tiesību aizskārumus nevar izšķirt administatīvā procesa ietvaros. Cilvēktiesību pārkāpums un Satversmes 109.panta noteikto tiesību ierobežošana ir pierādīta ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras lēmumu, ar kuru ir atteikts piešķirt pieteicējam bezdarba pabalstu.

[5.9] Administratīvā procesa likums nosaka, ka tiesai ir pienākums panākt taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu, lai administratīvā procesā persona saņemtu taisnīgu administratīvu aktu, kurš ir samērīgs pret personas tiesībām un ir taisnīgs pret publiskā subjekta tiesībām un pienākumiem. Tikai tiesai ir tiesības uz tiesību normu interpretāciju un analoģijas piemērošanu. Tiesai bija pienākums paplašināti skatīt esošo situāciju, lai nonāktu pie objektīva tiesas nolēmuma.

[5.10] Pieteicējs lūdz tiesu iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, lūdzot Satversmes tiesai pieņemt spriedumu, ar kuru Darba likuma 58.panta piektās daļas grozījumi, kas ir veikti ar Senāta spriedumu civillietā Nr.SKC-103/2013 (C39065310), atzīstami par neatbilstošu Satversmes 106.panta pirmajam teikumam un 107.pantam, kā arī likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 6.panta ceturtajā daļā un 7.panta ceturtajā daļā noteiktie amatu savienošanas ierobežojumi gadījumā, kad amatpersona ir atstādināta no amata ilgāk par Darba likuma 58.panta piektajā daļā noteikto termiņu, atzīstami par neatbilstošu Satversmes 106.panta pirmajam teikumam un 107.pantam.

[5.11] Pieteicējs lūdz piedzīt no domes par labu pieteicējam ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus, tai skaitā valsts nodevas, kā arī izdevumus par juridiskās palīdzības sniegšanu.

[6] Administratīvajā apgabaltiesā saņemtajos rakstveida paskaidrojumos dome pieteicēja apelācijas sūdzība uzskata par nepamatotu, pamatojoties uz pirmās instances tiesā sniegtajiem paskaidrojumiem. Papildus dome norāda turpmāk minēto.

[6.1] Likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" nav aprakstīta situācija, kā rīkoties, ja valsts amatpersona ir atstādināta no valsts amatpersonas amata. Ņemot vērā to, ka pārsūdzētā lēmuma izdošanas brīdī pieteicējs ieņēma Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amatu, atbilstoši likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts

amatpersonu darbībā" 4.panta pirmās daļas 16.punktam, 6.panta ceturtajai daļai un 7.panta ceturtajai daļai domei nebija iespējas izvēlēties citu pārsūdzētā lēmuma saturu.

[6.2] Ja pieteicējs uzkatīja, ka domes un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja izdarītie secinājumi, ka viņš atstādināšanas laikā saglabā valsts amatpersonas amatu, nav pareizi, un uz pieteicēju atstādināšanas laikā nebija attiecināms valsts amatpersonas statuss, tad nav skaidrs, kādēļ viņš vērsās pie domes vadības ar lūgumu izsniegt atļauju apvienot amatus.

[6.3] Dome nepiekrīt pieteicēja norādītajam, ka dome ir maldinājusi tiesu. Pieteicējs nav sīkāk paskaidrojis, kā šī maldināšana ir izpaudusies.

Gan domes 2021.gada 19.augusta paskaidrojumos, gan 2022.gada 15.februāra tiesas sēdē tiesai tika sniegta informācija par civillietām, kurās vēl nav stājušies spēkā nolēmumi un tiek vērtēta pieteicēja atstādināšanas no Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amata pamatotība.

[6.4] Pirmās instances tiesa pamatoti ir atturējusies no vērtējuma izdarīšanas par jautājumiem, kas izriet no pieteicēja darba tiesiskajām attiecībām ar Rīgas valstspilsētas pašvaldību, jo šie jautājumi tiek vērtēti tiesvedībās, kuras ierosinātas vispārējās jurisdikcijas tiesā. Pieteicējs faktiski vēlas, lai šīs administratīvās lietas ietvaros tiktu skatīti arī no darba tiesiskajām attiecībām izrietošie strīdi, kuri šobrīd vēl arvien tiek skatīti vispārējās jurisdikcijas tiesā. Šobrīd pieteicējs un Rīgas valstspilsētas pašvaldība iesaistīta šādos tiesu procesos: civillietā Nr.C29235220, Nr.C29337220, Nr.C29314520, Nr.C29379220, Nr.C29326220 un Nr.C29464121. Paskaidrojumu sagatavošanas brīdī nevienā no minētajām civillietām nav spēkā stājies tiesas nolēmums.

Ja tiesa būtu vērtējusi ne tikai pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, bet arī visus strīdus jautājumus, kas skar pieteicēja darba tiesiskās attiecības ar Rīgas valstspilsētas pašvaldību, tiesa būtu pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 249.pantā noteikto, ka tiesa taisa spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījuma robežas. Turklāt Darba strīdu likuma 3.panta otrajā daļā noteikts, ka, izšķirot individuālus tiesību strīdus, piemērojams Darba likums un Civilprocesa likums. Attiecīgi administratīvās tiesas kompetencē neietilpst strīdu, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, izšķiršana, jo šie strīdi izšķirami vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Motīvu daļa

[7] Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar procesa dalībnieku argumentiem, atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[8] Izvērtējot Administratīvās rajona tiesas sprieduma motivāciju, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un atkārtoti izvērstāku argumentāciju nenorāda.

Atbildot uz apelācijas sūdzības argumentiem, apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[9] Konkrētajā gadījumā pieteikuma priekšmets ir pārsūdzētā lēmuma, ar kuru atteikts izsniegt atļauju savienot amatus, atzīšana par prettiesisku. Tātad tiesas kompetencē ir izvērtēt, vai pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots, vai tas atbilst tā pieņemšanas brīdī spēkā esošajām tiesību normām, vai tiesību normas ir piemērotas pareizi, vai iestāde administratīvajā aktā ir ietvērusi pienācīgu pamatojumu.

Likumdevējs likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 6.panta ceturtajā daļā un 7.panta ceturtajā daļā publiskas personas iestādes vadītājam noteiktos amatu savienošanas ierobežojums ir formulējis skaidri. No tiem izriet, ka publiskas personas iestādes vadītāja amatu nav pieļaujams savienot ar amatu privātā kapitālsabiedrībā. Likumdevējs nav arī noteicis izņēmumu amatpersonas statusa piemērošanai un noteiktajiem amatu savienošanas ierobežojumiem gadījumā, kad amatpersona ir atstādināta no darba. Līdz ar to, saņemot pieteicēja iesniegumu par atļauju savienot Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja amatu ar projektu vadītāja amatu SIA „ALPS ainavu darbnīca", Rīgas domei atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām bija jāizdod obligātais administratīvais akts par atteikšanos izsniegt atļauju amatu savienošanai.

[10] Satversmes 106.panta pirmais teikums neliedz valstij noteikt prasības, kas jāizpilda, lai konkrētu nodarbošanos varētu īstenot. Tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos var ierobežot, taču attiecīgajam ierobežojumam jāatbilst kādam no Satversmes 116.pantā noteiktajiem leģitīmajiem mērķiem un jābūt samērīgam.

Likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" mērķis ir nodrošināt visu valsts amatpersonu darbību sabiedrības interesēs, novēršot valsts amatpersonas, tās radinieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās ieinteresētības ietekmi uz valsts amatpersonas darbību, kā arī veicināt valsts amatpersonu darbības atklātumu un atbildību sabiedrības priekšā un sabiedrības uzticēšanos valsts amatpersonu darbībai (*sk. likuma 2.pantu*). Satversmes tiesa atzina par pamatotu Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā nostiprināto atziņu, ka valsts amatpersonas statusu raksturo īpašas uzticamības un lojalitātes attiecības ar valsti (*sk., piemēram, ECT 2014. gada 18. novembra lēmuma lietā Spūlis un Vaškevičs pret Latviju, pieteikumi Nr. 2631/10 un 12253/10, 41. punktu*). Nosacījums par īpašu uzticamību un lojalitāti pret valsti ir pamatā ar amatpersonas statusu saistītajiem ierobežojumiem, kas paši par sevi nav uzskatāmi par nesamērīgiem no vienlīdzības principa viedokļa. (*sk. Satversmes tiesas 2015.gada 23.novembra sprieduma lietā Nr. 2015-10-01 17.2.punktu*).

Apgabaltiesa uzskata, ka likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 6.panta ceturtā daļa un 7.panta ceturtā daļa ir daļa no normatīvā regulējuma, kas nodrošina arī pašvaldības iestādes vadītāja kā valsts amatpersonas darbības atklātumu un atbildību sabiedrības priekšā, un to mērķis ir aizsargāt citu personu tiesības.

Turklāt apgabaltiesa arī norāda, ka minētajās normās publiskas personas iestādes vadītājam noteiktais amatu savienošanas aizliegums nav absolūts. Amatu ir atļauts savienot ar konkrētajās normās norādītajiem amatiem, piemēram, amatu publiskas personas institūcijā, pedagoga, zinātnieka, radošo darbu. To ir atļauts savienot arī ar saimniecisko darbību, ja šīs darbības ietvaros tiek gūti ienākumi no lauksaimnieciskās ražošanas, mežizstrādes, zvejniecības, lauku tūrisma vai prakses ārsta profesionālās darbības, kā arī saimniecisko darbību, kura tiek veikta, pārvaldot amatpersonai piederošo nekustamo īpašumu, kā arī tāda pilnvarojuma izpildi, uz kura pamata amatpersona rīkojas sava radinieka vārdā, ja tas nerada interešu konfliktu.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa uzskata**,** ka tiesību normās noteiktais pamattiesību ierobežojums sasniedz leģitīmo mērķi un ir samērīgs salīdzinājumā ar sabiedrības gūto labumu. Līdz ar to konkrētajā gadījumā nav nepieciešams vērsties Satversmes tiesā.

[11] Likuma jēga ir noteikt tipiskas situācijas, un tās vienādi un taisnīgi noregulēt. Savukārt vispārējie tiesību principi, kas ir vērsti uz taisnīguma īstenošanu, tostarp arī samērīguma princips, var kalpot kā orientieri, likumdevējam nosakot adekvātas tiesiskās sekas (*Levits E. Samērīguma princips un obligātais administratīvais akts, Jurista vārds, 27.03.2007., Nr.13*).

Līdzšinējā Satversmes tiesas un tai sekojošajā Senāta judikatūrā ir uzsvērta nepieciešamība ikviena administratīvā akta (arī obligātā administratīvā akta) izdošanas gadījumā apsvērt tiesisko seku samērīgumu un izvēlēties tādas sekas, kuras sasniedz tiesību mērķi – taisnīgumu. Samērīguma apvērumi ir pārdomājami arī tad, ja likumdevējs pats izdarījis samērīguma apsvērumus un noteicis obligātu tiesisko seku iestāšanos, tomēr tas izdarāms tikai netipiskos (un tādējādi ārkārtēji retos) gadījumos. Netipiskajos gadījumos iestādei ir tiesības atkāpties no tiesisko seku īstenošanas. Tomēr šādai atkāpei ir jābūt pamatotai ar īpašiem, uzrādāmiem un pārliecinošiem argumentiem. Viens no šādiem gadījumiem varētu būt samērīguma pārbaude tad, ja ar obligāto administratīvo aktu tiek ierobežotas personas pamattiesības (*Satversmes tiesas 2007.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr.2006-41-01 15.punkts* un *Senāta 2017.gada 27.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-182/2017(A420408113) 9.punkts un tur norādītā judikatūra*). Tomēr arī tad tāda lēmuma pieņemšana, kas ir pretējs likuma normas vārdiskajam tekstam, varētu tikt attaisnota tikai tad, ja pretējā gadījumā lēmums būtu klaji nesamērīgs (*sk. Briede J., Levits E. 65.panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Briede J. (Zin. red.) Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 622. un 623.lpp.*).

Apgabaltiesa nekonstatē pazīmes, kas liecinātu par to, ka pārsūdzētais lēmums ir klaji nesamērīgs.

No pieteikumā tiesai, paskaidrojumos pirmās instances tiesas sēdē un apelācijas sūdzībā norādītā izriet, ka pieteicējs konkrētā gadījuma netipiskumu saista ar apstākļiem, ka viņš ilgstoši ir atstādināts no darba, neizmaksājot darba samaksu, pašvaldība viņam nepiedāvāja ieņemt citu amatu, bet viņam nebija spēju vai kvalifikācijas, lai veiktu citus likumā atļautos darbus, kā arī viņam nebija nodrošināta sociālā aizsardzība saskaņā ar likumu „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumā".

Taču apgabaltiesa ņem vērā, ka pieteicējs, vēršoties domē ar iesniegumu par atļauju amatu savienošanai (*lietas 41.lapa*), vispār nav norādījis uz kādiem īpašiem apstākļiem, kas liecinātu par klaji netipisku situāciju un būtiski mainītu tiesību normā paredzētā gadījuma raksturu. Līdz ar to sakarā ar konkrēto pieteicēja lūgumu dome pārsūdzētajā lēmumā pamatoti tādus apstākļus nav vērtējusi.

Nav šaubu, ka domei bija zināms par pieteicēja ilgstošo atstādināšanu, neizmaksājot darba samaksu. Taču, ņemot vērā, ka atstādināšana, apturot darba samaksas izmaksu arī uz nenoteiktu laiku, ir paredzēta gan Darba likuma 58.pantā (otrajā daļā), gan citos valsts dienesta attiecības regulējošos normatīvajos aktos (piemēram, Valsts civildienesta likuma 39.panta pirmajā un otrajā daļā, Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likums 14.panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā), tad nav pamats uzskatīt, ka likumdevējs, izdodot likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā" normas, tādu nav paredzējis, un ilgstoša atstādināšana, neizmaksājot darba samaksu, pati par sevi liecinātu par netipisku situāciju.

Pirmās instance tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis uzsvēris, ka konkrētajos apstākļos domei vajadzēja piedāvāt alternatīvu, piedāvājot pieteicējam ieņemt citu amatu publiskas personas kapitālsabiedrībā vai institūcijā. Taču lietā nav pierādījumu un no pieteicēja paskaidrojumiem neizriet, ka pieteicējs būtu vērsies domē, norādot uz konkrētajiem apstākļiem, un lūdzot viņam publiskas personas institūcijā piedāvāt kādu citu amatu vai darbu, ar kuru amatu savienošana ir atļauta. Savukārt domei, izskatot konkrēto iesniegumu par amatu savienošanu, nebija pamata pieņemt, ka pieteicējam faktiski nav iespējams veikt nevienu citu darbu, kas atļauts atbilstoši likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā" 6.panta ceturtajai daļai un 7.panta ceturtajai daļai, un ka pieteicējam nav nekādas iespējas gūt citus ienākumus un iztikas līdzekļus, ja viņš pats uz to nenorāda.

[12] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pieteicēja atstādināšana bez darba algas samaksas izmaksas neatbilst Darba likuma 58.panta piektajai daļai un nepamatoti ierobežo pieteicēja cilvēktiesības, kas noteiktas Satversmes 106., 107. un 109.pantā. Attiecībā uz atstādināšanu tiesai bija jāpiemēro analoģija ar Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma normām. Dome nav piedāvājusi pieteicējam ieņemt citu amatu uz atstādināšanas laiku un tas neatbilst labas pārvaldības principam. Tāpat pieteicējs norāda, ka, ņemot vērā likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumā" 5.panta pirmā daļā noteikto, ar konkrēto atstādināšanu dome ir pārkāpusi viņa tiesības uz Satversmes 109.pantā noteikto sociālo

aizsardzību. Tiesai jāvērtē, vai likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumā" un Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma normas skar pieteicēja cilvēktiesības, kas ir nostiprinātas Satversmes 106., 107. un 109.pantā.

Apgabaltiesa norāda, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 249.pantu tiesa taisa spriedumu par pieteikumā norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Tiesa vērtē tikai tos apstākļus, pierādījumus un procesa dalībnieku argumentus, kuriem ir būtiska nozīme lietā izskatāmā jautājuma izšķiršanai. Tiesai nav jāvērtē pilnīgi visi lietā iesniegtie dokumenti un izteiktie argumenti, ja, tiesa ieskatā, tie neattiecas uz lietas būtību, pārsniedz prasījuma robežas.

Konkrētajā gadījumā pieteicējs domē vērsies ar lūgumu atļaut apvienot amatus. Izskatāmajā lietā tiesā viņš ir pārsūdzējis domes lēmumu, ar kuru, pamatojoties uz likumu „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā", atteikts izsniegt atļauju amatu savienošanai. Pieteikuma priekšmets ir pārsūdzētā lēmuma atzīšana par prettiesisku. Šādā apjomā pirmās instances tiesa ir izskatījusi administratīvo lietu un taisījusi pārsūdzēto spriedumu, pieteikumu noraidot.

Izskatāmajā lietā pieteicējs nav iesniedzis pieteikumu par atstādināšanas no darba un domes rīcības, nepiedāvājot citu amatu, tiesiskumu, kā arī par pieteicēja tiesībām saņemt bezdarbnieka pabalstu. Turklāt domes pieņemtie lēmumi par pieteicēja atstādināšanu, kā arī domes rīcība saistībā ar citu amatu piedāvāšanu ir lēmumi vai rīcība privāto tiesību jomā pār kuriem kontrole nav veicama administratīvā procesa kārtībā (proti, tie nav pārsūdzami administratīvajā tiesā). Tāpat Darba likuma, likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumā" un Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma normas izskatāmajā lietā nav piemērotas un pārsūdzētais lēmums nav izdots, pamatojoties uz tām. Šādos apstākļos tiesai, lemjot par pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, nav pamata vērtēt pieteicēja atstādināšanas pamatotību un tiesiskumu, kā arī pieteicēja tiesības pildīt citu amatu un saņemt bezdarbnieka pabalstu, jo tas pārsniedz prasījuma robežas. Ievērojot minēto, apgabaltiesai nesakata arī pamatu vērsties Satversmes tiesā par Darba likuma 58.panta piektās daļas atbilstību Satversmei.

[13] Par pamatotu atzīstams pieteicēja apelācijas sūdzībā norādītais, ka tiesai nav saistošs Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2021.gada 26.jūlija vēstulē sniegtais viedoklis. Vienlaikus apgabaltiesa vērš pieteicēja uzmanību tam, ka pirmās instances tiesa spriedumā ir atsaukusies uz Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2021.gada 26.jūlija vēstulē norādīto, tikai konstatējot, ka dome ir saņēmusi šādu vēstuli ar attiecīgu skaidrojumu. Pirmās instances tiesa ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja sniegto viedokli nav pamatojusi sprieduma motivāciju, bet patstāvīgi ir vērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus.

[14] Pieteicējs apelācijas sūdzībā lūdzis arī piedzīt no domes par labu pieteicējam ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus, tai skaitā arī izdevumus par juridiskās palīdzības sniegšanu.

Administratīvā procesa likuma 294.panta, kas reglamentē apelācijas sūdzības robežas, pirmā daļa paredz, ka apelācijas sūdzībā nedrīkst grozīt pieteikuma priekšmetu vai pamatu, ietvert jaunus prasījumus, kas nav pieteikti pirmās instances tiesā.

Administratīvā procesa likuma 302.panta otrā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kuri izskatīti pirmās instances tiesā.

Administratīvā procesa likuma 302.panta pirmās un otrās daļas normu jēga ir nodrošināt, ka apelācijas instances tiesa nelemj par tādu prasījumu, kas pirmās instances tiesā vispār nav skatīts, vai arī par tādu prasījumu, par kuru procesa dalībnieki pēc pirmās instances tiesas sprieduma vairs nevēlas turpināt tiesisko strīdu (*sk. Senāta 2020.gada 3.marta sprieduma lietā Nr.SKA-235/2020 11.punktu*).

Ar pirmās instances tiesas tiesnese s 2021.gada 8.septembra lēmumu pieteicēja pieteikums daļā par mantiskajiem zaudējumiem, kas saistīti ar juridiskās palīdzības saņemšanu, ir atzīts par neiesniegtu. Līdz ar to pirmās instances tiesā šāds pieteicēja prasījums nav izskatīts. Ievērojot minēto, arī apgabaltiesai nav pamats lemt par pieteicēja prasījumu par mantisko zaudējumu atlīdzinājumu.

[15] Rezumējot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks, bet pieteicēja pieteikums par tā atzīšanu par prettiesisku ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Rīgas domes 2021.gada 7.jūlija lēmuma Nr.718 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente I.Juhņeviča-Knoka

Tiesneses S.Gintere